

Jordbruksmarkens användning 2015

JO0104

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultat. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

| | |
|---|----------|
| Innehållsförteckning | 1 |
| A Administrativa och legala uppgifter | 2 |
| A.1 Ämnesområde..... | 2 |
| A.2 Statistikområde..... | 2 |
| A.3 SOS-klassificering..... | 2 |
| A.4 Statistikansvarig..... | 2 |
| A.5 Statistikproducent..... | 3 |
| A.6 Uppgiftsskyldighet..... | 3 |
| A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter..... | 3 |
| A.8 Gallringsföreskrifter..... | 3 |
| A.9 EU-reglering..... | 3 |
| A.10 Syfte och historik..... | 3 |
| A.11 Statistik användning..... | 4 |
| A.12 Uppläggning och genomförande..... | 4 |
| A.13 Internationell rapportering..... | 4 |
| A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar..... | 5 |
| B Kvalitetsdeklaration | 5 |
| B.0 Inledning..... | 5 |
| B.1 Innehåll..... | 5 |
| 1.1 Statistiska målstorheter | 5 |
| 1.1.1 Objekt och population | 5 |
| 1.1.2 Variabler | 6 |
| 1.1.3 Statistiska mått | 6 |
| 1.1.4 Redovisningsgrupper | 6 |
| 1.1.5 Referenstider | 6 |
| 1.2 Fullständighet | 7 |
| B.2 Tillförlitlighet..... | 7 |
| 2.1 Tillförlitlighet totalt | 7 |
| 2.2 Osäkerhetskällor | 7 |
| 2.2.1 Urval | 7 |
| 2.2.2 Ramtäckning | 7 |
| 2.2.3 Mätning | 7 |
| 2.2.4 Svartsbortfall | 8 |
| 2.2.5 Bearbetning | 8 |
| 2.2.6 Modellantaganden | 8 |

| | | |
|-----|--|----|
| 2.3 | Redovisning av osäkerhetsmått | 8 |
| B.3 | <i>Aktualitet</i> | 8 |
| 3.1 | Frekvens | 8 |
| 3.2 | Framställningstid | 8 |
| 3.3 | Punktlighet | 8 |
| B.4 | <i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i> | 8 |
| 4.1 | Jämförbarhet över tiden | 8 |
| 4.2 | Jämförbarhet mellan grupper | 9 |
| 4.3 | Sam användbarhet med annan statistik | 10 |
| B.5 | <i>Tillgänglighet och förståelighet</i> | 10 |
| 5.1 | Spridningsformer | 10 |
| 5.2 | Presentation | 10 |
| 5.3 | Dokumentation | 10 |
| 5.4 | Tillgång till primärmaterial | 10 |
| 5.5 | Upplysningstjänster | 10 |

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske


A.2 Statistikområde

Jordbrukets struktur

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik

 **Sveriges officiella statistik** gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation:

Statens Jordbruksverk

Postadress:

551 82 Jönköping

Besöksadress:

Vallgatan 8

Kontaktperson:

Ann-Marie Karlsson

Telefon:

036-15 59 33

Telefax:

036-34 01 96

E-post:

fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

| | |
|--------------------------------|--|
| <i>Myndighet/organisation:</i> | Statens Jordbruksverk |
| <i>Postadress:</i> | 551 82 Jönköping |
| <i>Besöksadress:</i> | Vallgatan 8 |
| <i>Kontaktperson:</i> | Ylva Olsson |
| <i>Telefon:</i> | 036-15 64 10 |
| <i>Telefax:</i> | 036-34 01 96 |
| <i>E-post:</i> | formamn.efternamn@jordbruksverket.se |

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), förordningen om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket SJVFS 2013:4 och Statens jordbruksverks föreskrifter om statistisk undersökning av näringsidkares odling av trädgårdsväxter SJVFS 2014:40.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (SFS 1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifter som härrör sig från enkätundersökningar gallras efter 10 år. Uppgifter från administrativa register berörs ej.

A.9 EU-reglering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1166/2008 av den 19 november 2008 om undersökningar om jordbrukets struktur och en undersökning om produktionsmetoder inom jordbruket samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 571/88.

A.10 Syfte och historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifterna som samlas in, ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR.

Fram t.o.m. 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in via pappersenkäter från SCB. Fr.o.m. år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång för arealer.

A.11 Statistikanvändning

I Sverige används statistiken bl.a. av branschorganisationer, enskilda företag och Jordbruksverket som underlag för marknadsbedömningar, kalkyler, prognoser och utredningar. Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärderingar.

A.12 Uppläggning och genomförande

Statistiken bygger i första hand på uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IACS) avseende år 2015, men även på uppgifter från en enkätundersökning av samtliga företag genomförd år 2013 samt en trädgårdsundersökning avseende 2014 års produktion. Den preliminära och den definitiva statistiken baseras på nästan samma dataunderlag enligt följande.

Den *preliminära statistiken*, som publicerades i juni år 2015 (JO10 SM 1502: Jordbruksmarkens användning 2015. Preliminär statistik), baserades på ett preliminärt LBR från den 2 juni år 2015 enligt följande.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2015, används de uppgifter i IACS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd. IACS är inte slutligt eftersom företagen hade rätt att ändra i SAM-ansökan till den 15 juni 2015.
- För de företag i LBR som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2015, används uppgifter i en enkät (strukturundersökning) genomförd i juni år 2013 eller uppgifter i en trädgårdsundersökning avseende 2014.

Den *slutliga statistiken*, som publicerades i februari år 2016 (JO10 SM 1601: Jordbruksmarkens användning 2015. Slutlig statistik), baserades på slutligt LBR för 2015 enligt följande.

- För de företag som ansökt om arealbaserade stöd år 2015, används de uppgifter i IACS som ligger till grund för utbetalningar av dessa stöd.
- För de företag som inte ansökt om arealbaserade stöd år 2015, används uppgifter i en enkät (strukturundersökning) genomförd i juni år 2013 eller uppgifter i en trädgårdsundersökning avseende 2014.

A.13 Internationell rapportering

Redovisning sker till EU-kommissionen, Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns inga kommande förändringar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Den *preliminära* statistiken baseras på ett preliminärt LBR som utgår från:

- de uppgifter som fanns tillgängliga i IACS den 25 maj år 2015
- en enkätundersökning till samtliga jordbruksföretag som genomfördes 2013

Den *slutliga* statistiken redovisar jordbruksmarkens fördelning på olika grödor och i olika regioner i Sverige enligt LBR, som i sin tur är baserad på:

- bearbetningar av Jordbruksverkets administrativa register för arealbase-
rade stöd (IACS)
- en enkätundersökning till samtliga jordbruksföretag som genomfördes 2013

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I den *preliminära* statistiken:

- antal hektar för olika grödor/grödgrupper
- antal hektar betesmark av olika slag.

I den *slutgiltiga* statistiken:

- antal hektar för olika grödor/grödgrupper,
- antal hektar betesmark av olika slag
- antal jordbruksföretag med odling av olika grödor/grödgrupper
- antal jordbruksföretag med betesmark av olika slag.

1.1.1 Objekt och population

Med *jordbruksföretag* avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Målpopulationen för LBR utgörs av de jordbruksföretag som i juni 2015 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade sammanlagt mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvm fri-
landsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvm växthusyta, eller

- ägde en djurbesättning den 4 juni omfattade
 - minst 10 nötkreatur, eller
 - minst 10 suggor, eller
 - minst 50 svin, eller
 - minst 20 får och lamm, eller
 - minst 1 000 fjäderfä.

1.1.2 Variabler

- Antal hektar
- Antal jordbruksföretag

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av *totaler*.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I både den *preliminära* statistiken och den *slutliga* statistiken redovisas arealuppgifter totalt för riket samt uppdelat på

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark

I den slutliga statistiken redovisas antal företag som brukar marken totalt för riket samt uppdelat på

- län
- produktionsområden
- storleksgrupp åkermark
- storleksgrupp jordbruksmark

I statistikdatabasen redovisas också den *slutliga* statistiken för jordbruksarealer fördelat på stödområde och kommun.

Följande grödslag redovisas:

- *Spannmål*: höstvetete, vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd.
- *Baljväxter, grönfoder och vall*: ärter, åkerbönor m.m., konservärter, bruna bönor, majs, grönfoder, slätter- och betesvall, frövall.
- *Potatis, sockerbetor, raps, rybs och oljelin*: matpotatis, potatis för stärkelse, sockerbetor, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, oljelin.
- *Träda m.m.*: energiskog, trädgårdsväxter, andra växtslag, träda, ospecificerad åkermark.
- *Betesmark (ej åker)*: betesmark, slätteräng, skogsbete, fåbodbete, alvarbete, mosaikbetesmarker, ospecificerad betesmark.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser år 2015.

1.2 Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I den *slutliga och preliminära* statistiken förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel. Dessa fel bedöms sammantaget ha obetydlig inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.2 Osäkerhetskällor

I den *preliminära statistiken*, som publicerades i juni 2015, hade inte alla förändringar som jordbrukarna hade rätt att göra i sina ansökningar hunnit komma med. Jordbrukarna hade fram till mitten av juni 2015 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bl.a. av hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning och undertäckning förekommer i den *preliminära och slutliga statistiken* om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett. Rampopulationen utgörs av LBR. Ramen för 2015 års undersökning består av LBR 2014 kompletterat med information från administrativa register såsom t.ex. Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd (IACS) och centrala nötkreatursregistret samt från statistiska undersökningar som genomförts 2015.

2.2.3 Mätning

I de preliminära uppgifterna förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IACS) är felaktiga. En orsak till avvikelser är att ansökan om arealbaserade stöd görs innan den egentliga sådden genomförs. Jordbrukarna hade fram till mitten av juni 2015 möjligheter att anmäla ändringar i sina ansökningar. Storleken av dessa ändringar beror bl.a. av hur stora höstsådda arealer som utvintrat.

I de slutliga uppgifterna förekommer *mätfel* i den grad uppgifterna i de använda administrativa registren (IACS) eller uppgifterna i enkätundersökningens svarsblanketter är felaktiga. *Mätfelen* i de administrativa registren kontrolleras årligen genom administrativa kontroller och kontroller i fält. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden.

2.2.4 Svartsbortfall

Den *preliminära* och *slutliga* statistiken baseras till en del på en enkätundersökning till jordbruksföretag som inte ansökt om stöd. Svartsbortfallet bland dessa var ungefär 3 %. Resultatet har dock korrigerats för detta.

2.2.5 Bearbetning

Fel från bearbetningsprocessen bedöms vara små.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

-

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Denna statistik redovisas två gånger varje år.

3.2 Framställningstid

För den *preliminära* statistiken ca 1 månad. För den *slutliga* statistiken ca tre månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 2010 har definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrats. Detta för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, som inte fullt ut stämmer överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de gamla svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna för år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror.

Den största skillnaden mellan den gamla svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar härrör sig till arealer. Medan man i de gamla, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,01 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,00 hektar jordbruksmark. I LBR 2015 används därför

en avgränsning på minst 2,01 hektar åkermark eller minst 5,00 hektar jordbruksmark.

Med de gamla, svenska avgränsningarna innehåller LBR 68 150 företag 2010. Med den nya avgränsningen innehåller LBR 71 091 företag. Således gör den nya avgränsningen att LBR ökar med ca 3 000 företag. Dessa företag återfinns i stort sett bara i storleksklassen av företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

Företagsbegreppet i LBR och IACS skiljer sig åt. Med ett jordbruksföretag i LBR avses en inom jordbruk, husdjurskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. IACS består i sin tur av personer/företag som ansökt om arealbaserade stöd.

I samband med EU-reformen som genomfördes i Sverige år 2005, ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd kraftigt. En stor del av de nya ansökningarna kom från jordbrukare som tidigare inte ansökt om stöd och därmed inte funnits med i registret över de arealbaserade stöden. En stor del av dessa jordbrukare kunde inte heller hänföras till ett befintligt företag i LBR.

I de fall en jordbrukare som ansökt om arealbaserat stöd inte kan hänföras till ett befintligt företag i LBR skapas ett nytt företag. Det ökade antalet ansökningar om arealbaserade stöd 2005 ledde därför till att antalet företag med mer än 2,0 hektar åkermark 2005 blev ca 8 000 eller 12 % fler än 2003. Effekten på arealen åkermark var däremot liten. Ökningen av antalet företag i jordbruksstatistiken 2005 jämfört med tidigare år innebär inte med säkerhet att den faktiska strukturen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Det bör även påpekas att för åren 1999 - 2003 ingår inte jordbruksföretag med mindre än 2,01 hektar åkermark eller trädgårdsodling.

Den *preliminära* statistiken, som publicerades i JO 10 SM 1502 (Jordbruksmarkens användning 2015. Preliminär statistik) är inte jämförbar med motsvarande statistik för år 2010, som publicerades i JO 10 SM 1002 (Jordbruksmarkens användning 2010. Preliminära uppgifter). Detta beror på att preliminär statistik för 2010 och tidigare enbart baserats på de arealer som brukarna angett i sin SAM-ansökan. Från 2011 baseras preliminär statistik på ett preliminärt LBR, vilket även inkluderar jordbruksföretag som inte sökt stöd. Däremot är preliminär statistik från och med 2011 jämförbar med den slutliga arealstatistiken.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om jordbruksmarkens användning återfinns även i de Statistiska meddelandena om skördestatistiken och dessa överensstämmer med några mindre undantag med de arealer som redovisas i denna arealstatistik.

Jämförbarheten torde vara god med motsvarande statistik för övriga EU-länder och de slutliga grödarealerna för 2015 överensstämmer med några mindre undantag med de grödarealer för Sverige som Eurostat senare kommer att redovisa vid publicering av skörde- och arealstatistik för EU-länderna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

-

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken presenteras i Statistiska meddelanden, JO 10 SM 1601 (slutlig statistik) på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik samt på SCB:s webbplats www.scb.se. Uppgifterna publiceras också i databasen på Jordbruksverkets webbplats. Vissa uppgifter publiceras även i Jordbruksstatistisk sammanställning.

5.2 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, diagram samt korta textkommentarer.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB kan på beställning utföra specialbearbetningar av materialet.

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Ylva Olsson på Jordbruksverket, telefon 036-15 64 10, e-post statistik@jordbruksverket.se. För specialbearbetningar, kontakta enheten för lantbruksstatistik på SCB, telefon 019-17 60 00.